

Een Oost-Gronings projekt

'Het blijft een aangelegenheid voor het Noorden'

Ab Kuypers

Samenwerking tussen landbouw, imkerij en VVV heeft er in het Oost-Groningse toe geleid, dat daar afgelopen zomer een opvallend project van start kon gaan. Verspreid over verschillende braakliggende percelen is in totaal 130 hectare *phacelia* ingezaaid. Ogenschijnlijk niets bijzonders. In dit geval gaat het echter om meer dan zomaar een braaklegproject. Het stelde imkers in staat mee te helpen aan een nieuwe ontwikkeling in een min of meer versukkelend gebied. Voortrekker was het 'Noordelijk Agrarisch Innovatiecentrum' (NAI). Bijen sprak met Donny Doornbos, projectmedewerker van het NAI en uitvoerder van dit project.

Het veranderende 'Oldambt'

Het Oost-Groningse gebied Het Oldambt is van oorsprong een agrarisch gebied met van oudsher het accent op de akkerbouw. 'Vroeger was dit de graanschuur van Nederland', aldus Donny Doornbos, 'maar er is de laatste jaren heel veel aan het veranderen. Nu heerst er grote werkloosheid. Er is een enorme terugloop in de akkerbouw, onder andere doordat er een overschot aan produkten was ontstaan. Er komen hier nu steeds meer veeteeltbedrijven.'

Om het gebied een prikkel te geven zijn er plannen ontwikkeld voor de aanleg van 'De Blauwe stad', dat in de buurt van Winschoten gerealiseerd moet worden. Het omvat onder meer de aanleg van een groot meer, omgeven door een bosgebied. Mede met de bouw van huizen voor permanente bewoning én recreatiewoningen hoopt men met de te verwachte komst van nieuwe bewoners een impuls aan dit gebied te kunnen geven. Met de verwezenlijking van dit plan is uiteindelijk een oppervlakte van 1.000-1.500 hectare gemoeid. Grond, die grotendeels gevonden zal moeten worden bij de boeren.

Duidelijkheid

'Dit plan vraagt veel van de landbouw in dit gebied', vervolgt Donny Doornbos. 'De betreffende agrariërs voor wie de plannen nogal wat gevolgen hebben willen graag over hun zaken meepraten. In Het Oldambt zit tevens een zekere negatieve kern die het niet bepaald ziet zitten met de toekomstige bestemming

van hun gebied. Daarom is er de werkgroep 'Landbouw Oldambt' opgericht, bestaande uit boeren en het Landbouwschap.'

'In de sliptstream van de Blauwe Stad wil men het groene gebied laten meeprofitieren van ontwikkelingen die op stapel staan.'

Het Noordelijk Agrarisch Innovatiecentrum

Het NAI is in 1991 opgericht met als doel projecten ten behoeve van de landbouw te ontwikkelen waarbij bepaalde geldstromen moeten vrijkomen, die anders niet (meer) beschikbaar zouden zijn. Het NAI is vooral een bureau dat projecten opzet.

'Ons concept is bruikbare ideeën te ontwikkelen, waarmee mensen zelf aan de slag kunnen. Voor specialistische klussen die daarbij voorkomen huren wij specialisten in. We zoeken daarbij naar alternatieven voor agrariërs. Er lopen inmiddels diverse projecten. We verdiepen ons daarbij ook in de biologische landbouw en zijn wij actief in milieu-samenwerkingsverbanden. Als laatste mag niet ongenoemd blijven dat wij ook met boeren in groepsverband allerlei zaken doorspreken. Vooral de psychologische effecten, veroorzaakt door de moeilijke positie van boeren, krijgen daarbij de aandacht.'

Het 'project Oldambt'

Oude problemen, hand in hand met nieuwe ontwikkelingen hebben er samen voor gezorgd dat het NAI een eerste idee heeft uitgewerkt voor een nieuwe ontwikkeling in het gebied. Donny Doornbos: 'Vanuit de gedachte dat er met het groene land rondom de Blauwe Stad iets gedaan moet worden zijn wij betrokken geraakt bij deze plannen. Daarbij wilden wij niet persé wachten totdat een eventueel besluit met de Blauwe stad te beginnen. We wilden nu al laten zien dat er best goede dingen te verwezenlijken zijn. In het Oldambt ligt een groot areaal landbouwgrond braak. Bij de boeren bestaat al langer een zekere onvrede over de zwarte akkers die dat oplevert. De werkgroep 'Landbouw Oldambt' ging de boeren stimuleren om in ieder geval de braakliggende akkers te gaan inzaaien. Er is daarbij nadrukkelijk op gewezen dat men dan net zo goed *phacelia* kan gebruiken als iets anders. *Phacelia* is behalve een goede groenbemester een

aantrekkelijke landschapsverfraaier. Op dit laatste aspect is ook weer ingespeeld. Zoals men vroeger jaarlijks een koolzaadroute had uitgezet, gebeurt dit nu door de Phacelia velden.'

Onder de titel 'Het Oldambt, de bloeiende verrassing' is door de VVV Winschoten een toeristische route uitgezet, welke zowel met de auto, 75 km, als op de fiets, 30 km, kon worden afgelegd. In de routebeschrijving, als een klein fraai boekwerkje uitgegeven, wordt informatie over het gebied in al zijn facetten gegeven.

Meerkosten

Phacelia is niet de goedkoopste groenbemester. Ten opzichte van gras, veel gebruikt op braakliggende grond, zit er een meerprijs aan. 'Om die meerkosten te kunnen wegwerken heb ik contact gezocht met de bijenhouders om hier bijenvolken te plaatsen. Het plaatsingsgeld zou kunnen meehelpen die kosten enigszins te dekken. Toen bleek dat de Groningse imkers zelf niet voldoende volken konden leveren, is contact gezocht met de Drentse bijenhouders. Ook zij kwamen maar al te graag. Zodoende konden we toen wel aan de in totaal geplande 400 kasten komen. Het plaatsen van de bijenvolken is helemaal via de bijenhoudersorganisatie verlopen.

Door de vele publiciteit in onder andere allerlei agrarische tijdschriften kwamen er zelfs aanmeldingen uit het Zuiden van het land. Deze imkers heb ik moeten teleurstellen. Dit project is echt voor de mensen uit ons Noorden.'

Promotie

De oproep van het NAI: 'Maak Het Oldambt mooier, zaai phacelia' is niet zonder gevolgen gebleven. Het project dat dit jaar van start is gegaan is in feite een mes met meerdere snijkanten. Wat betreft de imkers, zij helpen mee aan de ontwikkeling van Het Oldambt en profiteren tegelijkertijd van nieuwe drachtgebieden. Verder is de promotie van zowel phacelia als groenbemester, de honing die dit oplevert, als ook de toenemende natuurwaarde van het gebied in dit project samen gekomen. Voor de verkoop van 'Oldambter phaceliahoning' is zelfs een eigen etiket ontwikkeld.

Een reactie

In zijn functie als secretaris van de Kring Groningen heeft Rinus Kurvink namens de imkers deelgenomen aan het overleg met het NAI. In een eerste reactie laat hij weten dat wat betreft de honingopbrengst er niets te klagen lijkt. Hoewel hij daarover nog geen

gegevens heeft lijkt men alom tevreden. De promotie heeft weliswaar nog de volle aandacht maar wil nog niet echt van de grond komen. De verkoop van de 'Oldambter honing' verloopt voornamelijk via de particuliere imker. 'Alle goede zaken beginnen langzaam, we proberen ook via de VVV bekendheid te geven aan de honing', aldus Rinus Kurvink. Hij vervolgt: 'Voor het Noorden is dit een groots gebeuren. Op zich is de zaak nog niet geëvalueerd met imkers en boeren. Wat ons betreft krijgt dit project volgend jaar een vervolg. Een

knelpunt is echter de houding van de Overheid. De vraag hierbij is of op deze manier al dan geen inkomsten voor de landbouwers ontstaan. We gaan echter maar van een positief resultaat uit en hopen volgend jaar zelfs een nog groter areaal phacelia ingezaaid te krijgen. Er is nu al sprake van de theoretische mogelijkheid van rond de 400 hectare. Ik wil daarbij echter nu reeds aantekenen dat dit niet betekent dat wij hier straks half Nederland kunnen ontvangen. Het is en blijft een aangelegenheid voor het Noorden.'

